

Uvodna riječ urednika

Poštovani čitateljice i čitatelji, kao što to krajem lipnja sve češće biva, zadovoljstvo mi je predstaviti vam prvi ovogodišnji broj *Holona* a što sadrži podosta raznolikih i vrijednih priloga. No, posebno mi je zadovoljstvo navesti kako broj što je pred vama donosi nekoliko, za naše prilike, zaista inovativnih i/ili gotovo neobrađivanih tema. To me veseli s obzirom na to da smo posebice otvoreni kvalitetnim kritičkim radovima što se bave temama koje nisu dio znanstvenog establišmenta, odnosno i onim radovima što na kvalitetan način obrađuju i tzv. rubne teme.

Jedan takav rad što sadrži u akademskim okvirima neobrađivanu (gotovo i na razini svijeta) tematiku, samopomoći kao kulturalnog¹ fenomena, prilaže nam dr. sc. Iva Žurić Jakovina. S obzirom na to da je, posebice zapadnjačka, javnost sve intenzivnije, naročito zadnjih desetljeća, izložena diskursu samopomoći, koji se podosta intenzivno i komercijalizira, kolegičina je analiza vrijedan doprinos što se nadam da može potaknuti, i usmjeriti, ostale kolegice i kolege na ozbiljnije bavljenje ovom problematikom. Nadalje, iz Bosne i Hercegovine nezavisni nam istraživač, psiholog, Selman Repišti prilaže rad u kojem prikazuje rezultate istraživanja valjanosti skale transcendentne budućnosti kao vremenske perspektive. Iako je u radu korišten prigodni uzorak, radi se o vrijednom i inovativnom prilogu, posebice stoga što obrađuje zanimljivu i kod nas gotovo ne istraživanu tematiku. Prilika je navesti kako je konstrukt vremenske perspektive relativno noviji pristup američkog psihologa i sveučilišnog profesora (emeritusa) Philipa G. Zimbarda, možda najpoznatijeg po Stanfordskom zatvorskom pokusu². S druge strane, iz Slovenije nam se javlja dr. sc. Gregor Čok s radom što se bavi vrlo aktualnom, i u Hrvatskoj slabo obrađivanom, problematikom oblikovanja kvalitetnog životnog

---

¹ Na samom početku rada kolegica objašnjava zašto prednost daje pojmu *kulturalno* umjesto standardnog *kulturno*.

² *Stanford prison experiment*

prostora čovjeka, i to u kontekstu održive gradnje. U svom radu, koji je dijelom temeljen na rezultatima istraživanja u sklopu programa Kompetencijski centar za održivo i inovativno građevinarstvo 2010.-2013., kolega navodi kako trenutno dominantne smjernice održive gradnje potenciraju tehnološke parametre, dok su antropološki aspekti još uvijek podosta zapostavljeni. Stoga, ističe potrebu za sustavnijim i suptilnijim pristupom konceptu održive gradnje. Također, geograf Neven Tandarić pridružio nam se s prilogom o veoma značajnoj, i u Hrvatskoj malo obrađivanoj, ali zato sve aktualnijoj, i to u globalnim okvirima, problematici prisilnih migracija izazvanih klimatskim promjenama. U tom kontekstu kolega posebice usmjerava pažnju na važnost rješavanja statusa tzv. klimatskih izbjeglica. I naposljetku, u cilju podsjećanja na 130 godina od njegova rođenja, ali i zbog popularizacije same teme, prilažem i svoj rad o Bronisławu Malinowskom i njegovom temeljnom antropološkom djelovanju.

Nadalje, zadovoljstvo mi je navesti kako nam se u Pjesničkom kutku ovaj put s pjesmama pridružila naša cijenjena i nagrađivana književnica Vesna Krmpotić, a koju nam s nekoliko rečenica približava dr. sc. Jasmina Božić: *»Vesna Krmpotić hrvatska je pjesnikinja, književnica i prevoditeljica (rođena 1932. godine u Dubrovniku). Završila je studij psihologije i engleskog jezika na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Živjela je na više kontinenata, a s posebnim senzibilitetom pounutrla je kulturu, duhovnost i filozofiju Indije. Pripada pionirskim hrvatskim istraživačima i prevoditeljima indijske filozofske, književne i poetske baštine. Objavila je preko 70 knjiga. Izabrane pjesme iz zbirke „Stotinu i osam: Knjige br. 21 i 22“ ukazuju na duboku isprepletenost stanja ljudskog duha i općeg stanja prirode koja živo reagira na ljudske postupke, progovara i odgovara čovjeku. I u ovim pjesmama do izražaja dolazi pjesnikinjin jednostavan, ali profinjeni, tagoreovski stil, kojim majstorski isprepliće duhovne motive s nenametljivo, ali jasno iskazanom porukom, posve u skladu s aktualnim planetarnim ekološkim trenutkom.«*

Nakon što smo, prije nekoliko brojeva, predstavili našeg proslavljenog dizajnera Borisa Ljubičića, u ovom broju ponovno predstavljamo likovne radove, i to u sklopu novouspostavljene rubrike Likovni kutak u kojoj ćemo, nadam se odsada redovito, objavljivati vrijedne radove likovnih stvaratelja/ica. U tom kontekstu, izabrah nekoliko

radova, jedan od njih krasi i naslovnicu ovog broja *Holona*, talentirane akademske likovne umjetnice Sandre Radić Parać, što nam ih (radove) kroz nekoliko nadahnutih rečenica približava apsolutnoj antropologije i filozofije Damir Đirlić. Tako, kolega Đirlić navodi: *»U prezentiranim slikama trogirke umjetnice Sandre Radić Parać nebo se izmiješalo s podmorjem. To je susret u plavoj boji koja je obuhvatila sve stupnjeve topline i hladnoće stvarajući svijet u kojem se nijedna druga boja ne bori za mjesto. Taj susret daleko je od noćne more brodolomca, on je blagi san djeteta. Susret morske dubine i zvjezdanog prostora nije vrtlog opasnosti, stabilizira ga uspravno klizeća barka koja plovi spokojno kao da bonaca još uvijek savršeno dijeli more od neba. Ona nije od ovog pitomo uskovitlanog svijeta i fungira kao njegovo uporište. Sačinjavaju je predmeti sa zaboravljenih tavana, utaknuti u platno. Tu vidimo ključ, značku, plovak, komad nakita, kazaljku kako gotovo magijski poredani lebde kroz plavetnilo. Njihova prisnost ne traži tumačenje, ona poprima kozmičke razmjere i daje značaj uvijek prisutnim siluetama majke i djeteta koje bi se, iako svaki put daleko od lađe, duboko u slici, bez nje rasplinule u modri eter. Dijete je zaštićeno majkom, barkom, puninom i snom, a naborani Mjesec, koji se na nekim slikama poput indijanskog hvatača snova rascvjetava s onu stranu platna, natrag u plavet struji svjetlost bistru poput dječjeg pogleda. U svom tom stapanju daljinâ, blizina se apsolutizira, a pogled umjetnice ogolijeva se i dalje od djetinjeg unoseći u sliku spokoj tiši od dječjeg sna: jedno davnije, mekano pretpostojanje – takva je metafizička dimenzija ovih djela.«*

Filozof i lingvist Ljudevit Fran Ježić prilaže nam vrijedan prijevod teksta, kod nas gotovo nepoznatog, i svakako do sada na hrvatski jezik nikada prevedenog, njemačkog filozofa židovskog podrijetla Salomona ben Josue Maimona. Kolega je s njemačkog jezika pomno preveo poglavlje *»O filozofijskim i retoričkim figurama«* (*„Ueber die philosophischen und rhetorischen Figuren“*), kao i Maimonov pregled njegova sadržaja, što se nalaze u sklopu Maimonove knjige (*Salomon Maimon's Streifereien im Gebiete der Philosophie*), i to na stranicama 245 do 272, odnosno XXI i XXII, koju je 1793. godine u Berlinu objavio Wilhelm Vieweg. Također, s obzirom na navedenu zapostavljenost ovog vrijednog i zanimljivog predstavnika njemačkog klasičnog idealizma, kolega je Ježić pripremio i pogovor u kojem predstavlja Maimona i njegova najvažnija djela, te se osvrće na sam prijevod, a što svakako

olakšava razumijevanje teksta, ali, isto tako, može predstavljati i dobar poticaj njegovu čitanju.

Prilogom nam se pridružio i mladi sociolog Pero Desović, i to svojim prikazom, prema onome što je napisao, očito zanimljive i tematski vrlo aktualne knjige *Kultura angažirane sociologije* domaće sociologinje Saše Poljanec Borić.

Posljednji nam tekst u ovom broju, i to u sklopu Studentskog kutka, prilaže student antropologije i filozofije Lovre Čulina. Kolega nam Lovre pruža temeljne informacije, popraćene vlastitim fotografijama, studentskog istraživačkog projekta »Komparativno istraživanje odnosa agresivnog ponašanja i socijalne strukture kod primata« što ga je prošle godine proveo u Zoološkom vrtu grada Zagreba.

Naposljetku, uz podsjećanje kako sljedeći broj *Holona* temeljno posvećujemo Michelu Foucaultu, svima želim ugodno čitanje.

Vanja Borš